СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДИЄВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 63. | Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 17 березня 1932. | VOL. XL. | No. 63. | Jersey City, N. J., Thursday, March 17, 1932. | THREE CENTS.

ПРОТИ ДОВОЗУ СОВІТСЬКИХ ТОВАРІВ ДО АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — Десять сенаторів, 26 послів і коло 100 ріжних організацій поробили заходи, щоби конґрес заборонив законом довіз совітських виробів до Америки. Оте домагання опирають на тім, що совіти виробляють товари при помочі силуваної праці, завівши в себе справжнє невільництво.

З ОПЛАТОЮ ПОДАТКІВ НЕДОБРЕ.

ВАШИНҐТОН. — З того, що вплинуло в останніх 10 днях титулом доходових податків, виходить, що доходи державної скарбниці з того жерела змаліли на 20%. Побоюються, що по загальнім обчисленню покажеться ще більша ріжниця на ґірше.

ПОДАТОК ВІД ПРОДАЖЕЙ ПЕРЕЙДЕ.

ВАШИНҐТОН. — Президента Гувера запевнено, що в наступнім тижні, хоч є проти того сильна опозиція, перейде таки 2.25% податок від продажей.

МОКРІ ЗА ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Дня 7 квітня задумують мокрі внести в палаті послів резолюцію з домаганням модифікації акту Волстеда в цей спосіб, щоби можна продукувати і продавати 2.75 пиво. До ухвали цеї резолюції треба звичайної більшости голосуючих.

РАДІО ПОПУЛЯРИЗУЄ ОПЕРУ.

НЮ ЙОРК. — Від часу як Метрополітен Опера Гавз почала передавати деякі опери через радіо, завважали велике заінтересування оперою. Компанія одержала величезну скількість письм від ріжних людей, котрі ніколи в життї не чули опери, а котрі тепер дуже нею зацікавилися. Також на виставах опер запримітили велику скількість нових людей, для котрих опера була новістю.

Отсе заставило власників Метрополітен Опера Гавз конферувати з Ракефелером мол. в справі перенесення опери до „Радіо Сіти", себто нової величавої будівлі, яку почали ставити. Виходить, що опера буде могла себе оплатити, бо зросло ненадійно велике зацікавлення до неї. Тепер платить радіова компанія опері за передачу опер через радіо $150,000.

ВИКРАЛИ ЛІКАРЯ.

ПІОРІЯ (Илинойс). — Поліція шукає д-ра Деймса Паркера, літ 65, місцевого лікаря, котрого викрали з автомобілю.

ІНСПЕКТОРИ ХАБАРНИКИ.

НЮ ЙОРК. — Судять трох шкільних інспекторів, котрі побирали хабарі від контракторів, які перебудовували школи.

В ОБОРОНІ ПРАВА МУРИНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Найвищий суд признав Муринам з Тексас право голосування в демократичних правиборах. Установи демократичної партії в Тексас, які відмовляють Муринам цього права, узнано неважними.

СТИМСОН ПРО СПОКІЙ У КИТАЮ.

ВАШИНҐТОН. — Коли секретаря стейту Стимсона запитали, що чувати в Китаю, він відповів: „Там тепер почувається кождий у такім спокою, як молода матір у травневий вечір".

БАНКИРІ ЗРАДЖУВАЛИ ІНТЕРЕСИ ПУБЛИКИ, КАЖЕ ДЖАНСОН.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Джансон з Каліфорнії скритикував надзвичайно гострими словами поведення американських банкирів з публикою. Він казав, що по світовій війні банкирі перепродали американській публиці чужинецьких бондів на суму $4,000,000,000, яка ніколи не буде сплачена в цілости. Він наводив приміри з продажею бондів країв Латинської Америки, виказуючи втрати на сотки міліонів долярів. З бондів, які інвестовано в Европі, вже тепер втрачено $742,000,000. Поступовання отих банкирів назвав Джансон „ганебним" і додав до цього те, що банкирі мішались у політичні справи країв, бо настановляли директорів і піддержували ріжні переворoти, а те все за гроші широкої публики.

СМЕРТЬ ЗА ЗАМАХ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ЛІМА (Перу). — Хозе Мельґар і його товариш Хуан Коралес зістали засуджені на кару смерти за спробу атентату на президента. Якщо засуджених не помилують, надіються заворушень.

В ЛІБЕРІЇ Є ЩЕ ДАЛІ НЕВІЛЬНИЦТВО.

БАЛТІМОР. — „Ди Балтімор Сон" подає, що секретар стейту Стимсон вислав до Ліберії гостру ноту, в якій дорікає, що Ліберія далі толерує невільництво.

БЕЗПЛАТНА КЛІНІКА КРАСОТИ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку хочуть зорганізувати клініку красоти, в якій обслугуватимуть даремно тих жінок, що не всилі платити за прикрасу волосся, чищення нігтів і т. п. Хочуть тим надати всім жінкам гарний і веселий вигляд, щоби тим прибити... депресію.

ПАНІКА НА ФРАНЦУСЬКІЙ БІРЖІ.

Самовбивство сірникового магната Крігера викликало на французькій біржі паніку, якої вона не знала ще від часів краху австрійського Кредітаншталю. Акції підприємств, на чолі яких стояв Крігер, за один день катастрофально впали, що принесло величезні страти їх власникам.

ПОЖЕЖА В ПУТЯТИНЦЯХ.

В суботу, 30. січня, в год. 19.30, почала горіти в Путятинцях, пов. Рогатин, хата Яцка Кісіля. Займилася відразу стріха й загата. Сильний вихор перекинув огонь на сусідні хати. Згоріло разом 16 господарів (14 нумерів), між ними й війт. Чудом вийшла хата Андруха Владики, через яку вихор перекинув огонь на сусідні три господарства. Чудом вийшло також обійстя Федька Хребта, що саме вмер того самого дня. Мерця мусіли винести з хати, бо кожної хвилини могла вона займитися. Згоріли майже всі хати, положені біля залізничого шляху. На щастя, огонь не перекинувся на долішний бік села. Якби так було сталося, то певно згоріла би була більша частина села, бо вихор гнав би огонь на село. В огні згоріло 4 свині і 60 штук дробу, сильно попеклась одна жінка й хлопець. Шкоди обчислюють на 90 до 100 тисяч золотих.

ЛЬВІВСЬКІ ХАРЧІ.

Міська станиця перевірки харчів у Львові в січні 1932 р. зробила 1,231 аналіз; вісімдесять вісім справ пішли до суду. На 775 пробок молока: в 7 було молоко розводнене, в 33 збиране, зі сметаною одна. Масло на 202 пробки: 19 мали додаток марґарини, 6 пробок бриндзі були мішанкою сира з оливою та марґариною. На 41 пробок перцю 1 мала додаток вики. На 9 пробок вина: 3 мали вино скваснілe.

НОВА МАДЯРСЬКА ЛАЙКА.

Мадярські прізвища, які сміливо видержалиб змагання в їдкости з московськими, поширилися новими. Виявляється, що дуже розповсюдненими згірдними прізвищами стали слова „Ленін" і „Троцький". Коли недавно один учитель назвав так ученика, його батько заскаржив його до суду. Професора засудили на грошеву гривну 500 пенго.

ЗА 200 ЗОЛОТИХ УБИВ ЛЮДИНУ.

В селі Котах на Виленщині Михайло Позняк, щоб мати більше поля, намовив Гайдукевича, щоб він убив його сестру, 37-літню Анастасію Позняк. За це дав йому завдаток 50 зол., а коли Гайдукевич убив Анастасію, дістав ще 150 зол. Вони оба станують перед наглим судом.

ПРИДУМАЛИ СПОСІБ.

Букарештанські безробітні придумали собі заробіток: вони крали коти й продавали їх одному лікареви, що потребував котів для наукових дослідів. В одного адвоката вкрали трох котів. Адвокат завдав собі труду й приловив злодіїв у тій хвилі, коли вони хотіли вкрасти четвертого кота. Лікар платив їм за одного кота 20 левів.

ЩО ДУМАЮТЬ ГІТЛЄРІВЦІ ПРО УКРАЇНЦІВ І УКРАЇНУ.

Кореспондент львівського „Часу" говорив з одним визначним членом партії Гітлєра, який тепер змагає захопити владу в Німеччині. Гітлєрівець сказав, що його партія є за те, щоби кождий нарід мав свою самостійну державу на своїй землі. Тому й хотять, щоби повстала сильна національна українська держава. Гітлєрівці не думають валити большевицьку Росію; нехай вона буде собі, але тільки в Московщині. Таксамо не думають про те, щоби годитися з Польщею на заході й за те дати Польщі вільну руку на сході — бо були такі поголоски, що якби Польща згодилася віддати Німцям Поморя і Шлеск, то Німці не перешкоджували би Польщі в її політиці на сході. Про національні меншости сказав гітлєрівський діяч, що гітлєрівці є за те, щоби всі меншости — крім Жидів — мали повні права розвитку.

„ВЕЛИКИЙ" І „МАЛИЙ" ЛЕНІН.

Другий та третій випуск 27-томового видання творів Леніна закінчений; наклад досягнув 350,000 примірників. Крім цього видають большевики вибрані твори Леніна в 6 томах. Цей „малий Ленін" призначений для широких мас; це видання вийде теж чужими мовами.

БАНДИТИЗМ У РУМУНСЬКИХ СТОРОНАХ БУКОВИНИ.

У Горішнім Вікові приарештувала жандармерія грабіжницьку ватагу, що знепокоювала від довшого часу цілу околицю. В селянина Ілі Сандуляка знайшли цілий склад крадених річей. Сімох арештованих передали державній прокураторії.

КОЛИ ВИЙШЛИ ЖИДИ З ЄГИПТУ.

Лондонська преса розписується про небувалі висліди англійської археольоґіної експедиції, яка під проводом сер Марстона й проф. Ґарстенґа відкрила руїни міста Єрихону. Найважніший історичний вислід цієї експедиції є той, що вона устійнила дату виходу синів Ізраїля з Єгипту. З відкритих викопалин виходить, що Жиди вийшли з Єгипту за часів пацування короля Тотмеса III., що панував 53 роки від 1440 р. перед Христом.

КАРА СМЕРТИ ЗА УБИВАННЯ КОНЕЙ НА УКРАЇНІ.

На основі декрету ради народніх комісарів на Україні заборонено селянам убивати коней. Переступлення цього розпорядку карається так, як убиття людини, — карою смерти. Цю виїмкову постанову спричинило масове вигублення коней селянами, що хочуть у цей спосіб відтягнутися від насильних транспортів. У деяких повітах прибрало вигублення коней катастрофальні розміри, так, що весною не буде коней для обрібки землі.

ВИТЯГАВ З ЛИСТІВ ГРОШІ.

В Тернополі арештували листаря Райдіха за те, що він витягав гроші з листів. Досі він взяв, як обраховують, біля 400 зол. Райдіха віддали до вязниці окружного суду.

НОРВЕЗЬКИМ РОБІТНИКАМ НЕ ДО ВПОДОБИ В РОСІЇ.

Берлінський денник „Льокаль-Анцайґер" надрукував оповідання норвезьких робітників, що вернулися з Росії, де вони були на роботі.

„Ми ніколи вже не поїдемо в Росію", заявили вони. „Чого нам тільки не понаобіцювали в березні минулого року, коли ми виправлялися в совітську Росію! Ми вернулися обірванцями, при душі в нас ані гроша. Більшість із нас хорі. В Архангельську заставляли нас робити серед хорих на тиф і дезинтерію". Держали їх на голоднім пайку, не платили грошей.

Норвезькі робітники закликають усіх інших робітників, щоб не давали ловитись на вудку ніяким російським посередникам.

ЖАХЛИВИЙ ЛИСТ.

Лондонський часопис „Морнінґ Пост" надрукував листа, що його редакція одержала від одного Німця з Сибіру. Лист цей кидає понуре світло на пануючі там жахливі відносини. Ось як малює ці відносини автор листа: „Ми мусимо жити і вмирати серед ледяних піль і непроходимих лісів, тоді, коли інші загибають у вязницях або скриваються в норах і спорохнявілих деревах. Ми живемо на далекій півночі як жертви, призначені для білої смерти.

„Спитаете, чому нас післано на заслання? Тому, бо ми держимося нашої віри і не хочемо погодитися з комуністичними ідеями. Ціле наше життя було все повне праці, але ми ніяк не були всилі нагнутися до колективних форм, а також не хотіли зректися нашої віри. Світ забуває, що комунізм спочиває не лише на господарській підставі, але також на запереченню релігії. На чий донос нас вигнано на заслання — ми не знаємо.

„У липні минулого року прийшли до нашого села чекісти і видали приказ, що кожна жива душа найдальше до 20 хвилин мусить бути на залізниці. Ми не могли нічого з собою взяти. Моя сестра мусіла йти без черевиків, бо віддала їх була до направи. Ми не знали, куди нас ведуть, на як довго і в якій цілі. Нас повезли на Сибір. Наші терпіння підчас дороги були страшні. У сибірському селі приміщено нас у бараках. Всі мужчини і жінки мусять працювати від вчасного ранку до пізної ночі. За це дістаємо заплату: одна тарілка яринної зупи без мяса і пів фунта твердого квасного хліба. Всі ми голодуємо. В цьому районі є 7,000 родин, щоденно вмирає тут 10 осіб. Большевицькі наглядачі приїздять возом, забирають трупів і вивозять. Ніхто з рідні не може бути при їх похоронах.

„Від нових виселенців, яких привезли з наших сіл, довідуємося, що тамошні відносини є застрашаючі. Люди втратили всяку надію на ратунок. Кажуть, що комуністи плянують цілковите винищення німецьких осель, бо вони втратили надію, щоб їм вдалося німецьких селян зробити комуністами. Тому їх вивозять туди, де вони мусять загинути.

„Та не треба думати, що ми терпимо більше, як інші народи. Це саме діється і з іншими народами, які не хочуть підчинитися большевицьким божевільним плянам".

РОСІЙСЬКА АРМІЯ КОНЦЕНТРУЄТЬСЯ НА МАНДЖУРСЬКОМУ КОРДОНІ

БОЛЬШЕВИКИ СПИНИЛИ ПАСАЖИРСЬКИЙ РУХ НА ЗАЛІЗНИЦІ, БО ПЕРЕВОЗЯТЬ ВІЙСЬКА.

МУКДЕН (Манджурія). — Тут стало відомо, що большевики спинили пасажирський та товаровий рух на амурській залізниці від Владивостока дко Благовіщенська. Тепер на цій залізниці провадиться поспішний перевіз радянських військ та военних і боєвих припасів. Большевики стараються якнайміцніше обсадити кордони з Манджурією, бо для них є підозріле присування японських військ у Манджурію до самого сибірського кордону.

Большевицькі відповідальні чинники в Харбіні підозріло дивляться на ті китайські повстання, що вибухають у Манджурії в пограничних з Сибіром місцях, куди Японці поспішно посилають свої війська „для вгамування повстання". Большевики думають, що такі повстання заараножовані на те, щоб Японці мали притоку посилати до радянського кордону свої війська.

В японських та китайських колах у Мукдені викликало неспокій те, що большевики почали вивозити з Манджурії до Сибіру та в Приморя всі ваґони, паротяги та інше рухоме майно Східно-Китайської залізниці. Все таке рухоме майно оцінюють не менше як на 40 міліонів долярів. По всьому видно, що на манджурсько-сибірському кордоні назрівають нові події.

НАСТУПАЄ КІНЕЦЬ ШАНҐГАЙСЬКОЇ АВАНТУРИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Під натиском Америки та Анґлії довелося Японцям і Китайцям згодитися на переговори про замирення в Шанґгаю й про негайне виведення звідти японських військ. Чого не могла доконати ні Ліґа Націй, ні інші держави, зробили Америка та Анґлія, коли вони порозумілися між собою й разом виступили в справах розвязання конфлікту на Далекому Сході.

Японці погодилися на випровадження своїх військ з Шанґгаю ще перед полагодженням інших справ, висунених ними в звязку з шанґгайським виступом Японії. Китайці в свою чергу погодились на те, що шанґгайської справи не будуть звязувати з манджурською справою. Японці мають вивести свої війська з Шанґгаю, але Китайці не займуть його. Місто має лишитися невтральне. Евакуація Шанґгаю Японцями буде переведена під доглядом інтернаціональної комісії.

ПРОТИ ТОРГОВЛІ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — На розгляд палати послів внесено законопроект про повну заборону довозу з Росії всіх виробів та сирівців, а разом з тим про зірвання анґлійсько-російського торговельного договору. Внескодавці мотивують своє предложення тим, що в Росії істнує лише невільнича праця.

Посол Олівер Локер-Лемпсон, мотивуючи цей законодатний внесок, говорив, що большевики далі пропаґують у світі рівність й братерство людей при помочі бомб та куль. Він рішучо зазначив, що Британія повинна покликати Ліґу Націй звернути увагу на невільництво в Росії, як це Ліґа зробила, коли виступила проти невільництва в Ліберії.

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — Польський професійний робітничий союз закликав усіх своїх членів до одноденного страйку-протесту про зменшення державної допомоги на випадок недуг. Влада заборонила на два дні продаж усіх алькогольних виробів, щоб запобігти можливим ексценам страйкарів. Крім того змоболізовано всю поліцію та вжито заходів, щоб не допустити до комуністичних заворушень.

ЖІНКУ ҐАНДІЯ ЗНОВ АРЕШТОВАНО.

СЮРАТ (Індія). — Жінку Ґандія, котру щойно два тижні тому звільнено з вязниці, знов арештовано за підюджування до бунту. Її замкнено до вязниці як звичайну арештантку й причисленно до кляси „С", яку тримають у найсуворіших умовинах.

ФРАНЦІЯ ДОЗВОЛИЛА ДОВІЗ АМЕРИКАНСЬКИХ ОВОЧІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Кілька днів тому французький уряд заборонив довіз і продаж у Франції американських овочів. Після заходів американського посольства тепер цю заборону знесено, але всі овочеві посилки мають мати посвідки, що овочі не мають ніяких овочевих недуг, які трапляються в Америці.

ТРОЦЬКИЙ ІДЕ ДО ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Леон Троцький виїздить зі своєю дружиною до Чехословаччини, де має лічитися в Карльсбаді. Чехословацький уряд дав йому візу на тимчасовий побут з тим, що Троцький вернеться знову до Туреччини.

Троцькому довелося вибрати „нансенівський пашпорт", який видають усім російським антибольшевикам-біженцям, що позбавлені радянського підданства. Троцького буде проважати турецький аґент тайної поліції.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОБІДА „ФАТЕРЛЯНДУ"

Старий, 84-літній Гінденбург мусів зрезигнувати з приємности побачити раз у житті широкий світ і обіхати його хоч на старости літ, та відпочати по трудах військової й політичної служби. „Фатерлянд" (вітчина) наказував йому знову кандидувати на уряд президента держави. І він, старий монархіст, пішов знову ратувати републику. І в її інтересі візвав німецький нарід стати за його особу.

Сам він не проголосив ніякої програми, а тільки заявив, що не почувається до ніяких зобовязань перед ніякою особою, ні перед ніякою партією, а тільки перед совістю, Богом і вітчиною.

Та, не вважаючи на величезну популярність особи Гінденбурга, чим ближче було до виборів, тим більша була загальна непевність щодо висліду виборів. „Ню Йорк Івнінг Пост" признається виразно в редакційній статті до помилки, коли заповідав побіду Гітлера й радий, що його пророцтво не сповнилось. А головний кореспондент „Ди Ню Йорк Таймса" писав на передодні німецьких виборів, що годі передбачити вислід виборів, бо в Німеччині така тепер економічна скрута, таке негодовання і так сильно зріс радикальний рух, що виходить, що ціле населення нічого так не вимагає, як якоїсь зміни. Тільки один американський кореспондент, котрий довго студіює Німців, обчислив наперед вислід виборів і помилився щодо Гінденбурга всього на яких 100,000 голосів. Він саме опирав свої обчислення на тім, що кінець кінцем побідить таки німецька дисципліна, льоґіка, нахил до порядку, а крім того й велике патріотичне почування, яке дуже вразливе на все те, що могло би пошкодити вітчині.

От і тим дається пояснити побіда Гінденбурга. А як важко було ту побіду осягнути, видно по тім, що проти Гінденбурга пішли його найбільші приятелі з монархістичного табору, його товариші по зброї. Зате Гінденбурга, консерватиста, монархіста й мілітариста, поперли соціялісти, а далі католики, хоч Гінденбург є протестантом. Вже з того видно, що ті вибори вимагали великої інтелеґенції від виборців і великої дози патріотизму, щоби Гінденбург міг осягнути побіду. Це побідила дійсно — вітчина. Монархіст Гінденбург піде знову захищати републику, а соціялісти захищатимуть монархіста на републиканським найвищім становищу.

Отсе образ характерної служби свому народови.

Д-р Остап Грицай.

ЛЯЦЬКИЙ КАТ ШАЛІЄ!

Японський амбасадор, д-р Сато, цьогорічний референт для справ національних меншостей на Раді Союза Націй у Женеві, на її останній січневій сесії покликувався у своїм звіті про українські жадобін на ноту польського уряду з 6. червня 1931 р., з якої, по думці Сато, виходить, що **польський уряд не мав наміру примінювати щодо української меншости політику систематичного гноблення і насили.** Отся польська нота, каже Сато, є першорядної ваги, бо щойно вона дозволяє на ту дійсну оцінку, з якою треба би підходити до фактів, предложених Раді Союза Націй до розгляду.

Значить — нема ніякого гноблення Українців зі сторони уряду Пілсудського, і хотілосяб лиш — співає при кінці японський ворон — „побажати, щоби польський уряд держався постійно тієї лінії, та щоби політика порозуміння зустрінулась зі сторони українського народу та його репрезентантів з повним оцінюванням та зі щирим духом льояльности".

Словом:

Прекрасно!

Та от раптом, поки ще змогли прогомоніти гаразд чудесно заспокоюючі слова азійського жовтолоба, а благочинна Рада Союза Націй поблагословила Українців на спасенний шлях повного порозуміння з ляцькими людоїдами, раптом якось продерлись у світ ще й інші слова на іншій арені, а саме промова голови УНДО і Укр. Парляментарної Репрезентації в буджетовій дискусії у варшавськім соймі дня 4. лютого ц. р. Промова, від якої повинен би почервоніти з ганьби й сорому брехливий лоб японського мацапури, а з ним і безсоромний вид женевської Благочинної.

Бо слухаймо лиш:

„...**Пацифікація** — говорив між іншим д-р Дмитро Левицький — **не закінчилася в 1930 р.; вона тревала цілий 1931 рік і триває до нинішнього дня, хоч цього року не була кривавою і хоч не вживали до неї ні війська, ні зорганізованих до того окремих карних експедицій.** Повторювати всі ті надуживання і наводити нові, вважаю за недоцільне. Вони повторюються кожного дня, так, що перестали бути надуживаннями, а перетворились у систему. Зверну увагу тільки на найважніші напрямки цієї системи.

„1) Під політичним оглядом цю систему унаглядюють: **переповнені політичними вязнями вязниці,** політичні процеси, які майже що тижня відбуваються, поведінка поліційних органів супроти політичних вязнів і безборонного населення, фактичне **припинення цілого самоврядування** на наших землях, відбирання нам місцевими адміністраційними чинниками нашої національної назви „Українець", „український" та **заміна її погірдливою назвою „русіньскі", або навіть „місцевий",** карання за співання національного гимну або вивішування національного гербу, а далі спосіб переведення доповняючих виборів до сойму в окрузі Перемишль-Сянік, а найважніше: **переведення** у грудні м. р. перепису населення.

„2) Під господарським оглядом у нашому, знищеному війною краю не переведено відбудови; при допомозі ухвалеї соймом земельної реформи не допущено нашого малоземельного селянства до заспокоєння його голоду на землю; цілком занедбано будову доріг і реґуляцію рік, так, що повені рік-річно заливають великі простори лук і піль та нищать цілорічний здобуток праці нашого селянства. Не тільки далі не дається нашому селянству користати з державних кредитів, з урядових фондів, але робиться навіть перепони нашим установам самодопомоги, замикається дотепер рішені та робиться перепони при заснуванню нових кредитових і споживчих кооператив. На селі панує нужда і голод.

„3) Під культурно-освітнім оглядом 1931 рік зазначився **дальшим нищенням українських шкіл** як у державному так і в приватному шкільництві. Наслідком недостачі народніх початкових шкіл число анальфабетів росте. Українські учительські сили не можуть добитись посад. З **5-тьох** державних гімназій з українською мовою навчання, виборених протягом довгих літ, маємо **тільки чотири,** бо розвязана в часі „пацифікації" тернопільська гімназія досі **не реактивована.** До львівського університету української молоді вже майже не приймають. Позашкільну освіту українського населення переслідується всякого роду перепонами. Наше освітнє Т-во „Просвіта" разом з цілою сіткою своїх розгалужень мусить боротися з переслідуванням з боку адміністративної влади. **У 1931 р. розвязано знов 35 наших чисто просвітних товариств.**

„4) Діяльність усіх **наших спортових, ґімнастичних і пожежних товариств,** як „Соколів", „Лугів", і „Пласту", **спаралізована** ще в часі пацифікації, а чого не розвязано ще в 1930 р., це скінчено в 1931 р."

Далі промовець переходить до нових законопроектів і каже ту таке:

„Щоби цілий повищий стан річей прикрити серпанком леґальности, зголосив уряд в останньому часі **цілу низку законопроектів, які сягають глибоко в цілість нашого життя та які мають на цілі петрифікацію нинішнього стану.** Серед цілої тієї повені, яка нас заливає, для нас найгрізнішими, отже найважнішими, є три законопроекти, а саме: 1) **законопроект, який змінює устрій загального шкільництва та проект, що нормує приватне шкільництво;** 2) **законопроект про доповнення приписів про надачу землі воякам польського війська, врешті** 3) **законопроект про самоуправу.** Не вдаючись — каже промовець — в докладнішу аналізу тих законів, мушу ствердити, що законопроекти про реорганізацію шкільництва **піддають** у безпримірний спосіб ціле шкільництво, як під оглядом його організації так і функціонування усіх його ділянок і органів, **під безпосередній непереможний і рішаючий вплив загальної адміністрації,** утруднюють взагалі доступ до шкіл, отже користання з освіти, вкінці кривдять село через утруднення абсольвентам сільських шкіл доступу до середнього шкільництва. Приватне шкільництво буде ще більше віддане на ласку й неласку адміністраційних властей".

А вказавши на ляцький проект військової кольонізації, як на „велику моральну зневагу, яка бє по його життєвих інтересах" — промовець переходить до обговорення самоуправного проекту і каже:

„Але найбільшу небезпеку для українського народу криє у собі проект закона про самоуправу, який хіба для іронії можна назвати „самоуправним", тому, **що на ділі він є негацією всілякої самоуправи.** Головним завданням його є наглядно роздути апарат загальної адміністрації з усіми його акцесоріями, поширити сферу його впливів на найнижчі клітини збірного життя і підтягнути ціле життя громадської спільности та окремих її одиниць під один ярлик реґляментації загальної адміністрації..."

Отже як бачимо, вже з тих, зрештою неповних і поскорочуваних вимків з промови д-ра Д. Левицького, теперішня система польського правління відносно Українців — це не тільки система плянового гноблення і насили, **а також режім свідомого винищування українства в кожній ділянці, в кожнім напрямі, і всякими можливими засобами.** І тому годі ще раз не підкреслити того, що т. зв. вирішення справи українських петицій в Женеві це один з найганебніших злочинів, про які знає історія народів, а факт, що польський дрантюх і блазень в роді прилизанця Залеського зміг у Женеві як-не-як добитися такого реферату, як рапорт д-ра Сато, повчає нас ще раз пророчисто, що Союз Націй це тільки — торговиця політичних міняйлів найгіршого типу. Бо в Женеві стількиж злодійств, шахрайств і брехні, **що й скандальної невіжі,** і просто вірити не хочеться, що такі незнайки, ігноранти і туполоби, як союзно-народні Монголи і їх колеги, беруться виготовлювати реферат в наших справі. Ми візьмемо тільки щось таке важне, **як справа кольонізації українських земель** ляцькими паршивцями. А хіба знають щось глитаї з Союза Націй про страшну трагедію, яка розігрується з приводу тієї кольонізації на нашій окрадeній і ограбленій землі? Читаймо тільки таку строго річеву, по позитивним висліди написану статтю на цю тему, як праця **д-ра Романа Зубика** п. н. „Польська кольонізація і парцеляція на українських землях", передрукована в одній з останніх чисел журналу „**Розбудова нації**" (ч. 11-12 за рік 1931). Якіж тут вражаючі числа! Ось, підраховуючи дотеперішні зусилля ляцького уряду, автор каже, **що досі військове й цивільне поселення спровадило на наші землі 77,159 осіб польської народности, а мінімум землі, яка таким чином дісталася до рук чужих поселенців, військових і цивільних,** становить **158,338 гектарів, або 26.4% всієї розпарцельованої на нашій території землі.**

Словом:

Ляцький кат шаліє! А ми? Що ми на те?

Добре жить
Тому, чия душа і дума
Добро навчилася любить.
(Т. Шевченко).

ЗАБОРОНА УКРАЇНСЬКОЇ ГАЗЕТИ В БРАЗИЛІЇ.

В Бразилії виходила майже на протязі одного року українська газета португальською мовою під заголовком „Віда Україна". Писала вона про українські справи з української точки погляду, що, розуміється, не подобалось тамошнім польським властям, а спеціяльно польській амбасаді. За її старанням бразилійські власти газету закрили. Український Союз у Бразилії, що видавав цю газету, не дав одначе за виграну. Він робить тепер старання при помочі союза бразилійських журналістів, щоб дістати дозвіл на відновлення газети. Сподіваємося, що це вдасться зробити, коли у відповідний спосіб поясниться Бразилійцям, в чім лежить польський інтерес закриття газети.

Не єднайсь з розумами низькими,
Бо і сам понизишся ти з ними.
Та і рівний тобі головою
Не знесе тебе вгору з собою.
Тільки вищий, на розум багатий,
Зможе дух твій угору підняти.
Б. Грінченко.

В. Пужак.

ХИТРА ГУЦУЛКА

(Оповідання).

(1)

На молодого Гуцула Гната Корбуляка полювали всі побережники камеральних лісів у наших горах, полювали й жандарми. Полювали на нього тому, бо й він полював. Не на них, тих своїх ворогів полював, а на олені й іншу звірину тих пралісів Галичини. Вони полювали на нього не так, як він полював на олені. Себто, вони не підходили до нього і не засідали на нього, щоби його застрілити, де лиш зійдуться з ним. Вони хотіли в лісі спіймати його з рушницею і арештувати. Очевидно, що коли би, зійшовшися з жандармом або з побережником, не кинув рушниці зараз на землю, то й його куля не минула би... якби спізнився, не його ворог, а він.

Хоч як підглядали, коли то він виходить з хати і куди йде вийшовши, не помагало. Підплачували його товаришів, підплачували дівчата, котрі він зачіпав; не помагало. На забороненім полюванню не могли його спіймати, тай годі! Побережники все винайшли і вирахували, що там або там бував олень, та його вже нема.

Корбуляк не женився тому, бо знав, що збанок лиш до часу носить воду. Він знав, що й його збанкови вухо мусить урватися. Гнат не хотів лишати по собі вдови, отже не женився. Коли чорноброва Калина просила і плакала, коли грозила, що його покине, він лиш відповідав:

— Я знаю, що не покинеш.

Вона хотіла налякати його і надулася. Показалося, що він свою Калину знав ліпше, як вона свого Гната. Гнівалася що найбільше днину.

В гори прийшла вість, що буде війна; що Австрія піде на Сербію, Росія на Австрію. Слідом за сею вісткою прийшло урядове проголошення мобілізації. Мама Гната в плач, Калина в плач! Одна потерпала, що втратить сина одинака, друга ломил[а] руки, що Серб або Москаль вбє її легіня. Він потішав обі, кажучи:

— Не бійтеся, бо я моїх оленів не покину! Не покину, бо я без них жити не можу. Я аж тепер заполюю собі, бо як війна, то нема кому полювати на мисливих. Нехай царі воюють між собою, нехай дурні йдуть на заріз за царські примхи! Я лишуся в наших горах.

— Тільки пильнуйся, щоби тебе не спіймали наші жандарми, — перестерігала мати. — Як війна, то дезертирів карають смертю.

— Мене в сих горах жандарм не спіймає.

Гнат щез. Коли рекрути і резервісти відходили з села, то жандарми питали за Гнатом Корбуляком. Питали в його хаті, питали у Калини. Ні мама, ні дівчина не вміли сказати, куди Гнат повівся. Тепер в ті ліси був би за дезертиром не пішов ніякий жандарм, бо за кождої скали, за кождого куща могла вистрибнути куля. Як кому грозить смерть, то він не жартує.

Зачалася війна. Добре ворожили ті, котрі казали, що війна з Сербом буде одночасно війною з Москалем. Москаль рушив на Австрію і австрійські війська втікли з Галичини на Угорщину. Галичину залляли Москалі. Корбуляк не журився тим, хто в Галичині панує. Він був той думки, що Відень і Москва, то: „яке їхало, таке здибало". Тепер він в тих горах був цілком безпечний, бо ніхто не боронив йому полювати. Він і до села зазирав дуже часто, щоби побачити свою маму, щоби побачити свою Калину. При тій нагоді почув неодно про війну.

Випитуючи людей про те, що в краю дієтьcя, Гнат почув неодно таке, з чого виходило, що Москаль пішов війною на Австрію тому, бо хоче знівечити українство. До села, отже й до вуха Корбуляка прийшли вісти, що Москаль шанує Поляків, Українців засилає далеко, далеко в Сибір. І такі вісти прийшли до села, що й Українці розпочали війну з Москалем, щоби на волю вибити всю Україну. Казали, що вже є й військо українське, Січові Стрільці, яке бється з Москалями.

Одної днини, коли зі свого скритка сходив у село, зійшовся з другим, таким як він. Ріжниця була тільки та, що його товариш не був дезертиром, бо мав одну ногу коротшу і його взагалі не взяли до війська. Оба сіли на скалі, побалакати. Від товариша Гнат почув, що йому тепер до села небезпечно заходити, бо Австрійці недалеко.

— Від Угорщини, — казав — підходить австрійське військо. Між його передовими відділами є Українські Стрільці. Не виключене, що Москалі будуть мусіли вступитися, отже до села, яке тепер є між московським і австрійським фронтом, прийдуть Австрійці. Всіх своїх дезертирів повиловлюють і розстріляють.

— Мене спіймали би? Гнат розсміявся. — Як не спіймали тоді, коли мобілізували, то й тепер не спіймають.

— Всеж таки бережися!

— Кажеш, що Українські Стрільці недалеко відси? — Гнат спитав, хвилю розважавши.

— Як перескочиш ті дві гори, що за нами, то будеш у них. Сеї ночі був у мене їх звідун. Питався, де Москалі стоять, скільки їх є, і яку мають артилерію.

— Знаєш, товаришу, до чого я додумався?

— Як би ти не питав, де Січові Стрільці, то я не знав би. Тепер знаю, що ти додумався пристати до Стрільців.

— Поки билися два царі, оба наші вороги, поти я був за те, щоби ми не пхали пальців між двері. Колиж тепер бачу, що Москаль бє нас, то я рішився пристати до нашого війська.

— Колиж бо ти дезертир...

— Де тепер ті, що знають про се?! Як не гризуть землю, то в московськім полоні; як не в полоні, то в шпиталі... Я зголошуся до наших Стрільців. Свої свого не зрадять.

— Поступиш до мами, до Калини? — спитав товариш.

— Коли я вже на таке рішився, то ліпше до них не поступати. Зараз буде плач, будуть відмовляти. Ще й на силу готові задержати мене. Піду просто відси.

— А як тебе задержить австрійська патруля і приставить до твого полку?

— В тих горах мене задержав би хто? Коли такої штуки не втяли наші побережники, то й австрійська патруля не вхопить і не задержить мене. Не побачить мене, хоч би я проходив попри неї не далі, як пятьдесять кроків! Як не знайду наших Стрільців, то вернуся назад. Тебе прошу, щоби ти пішов, але аж завтра, до моєї мами, тата і до Калини. Маму й тата попрощай від мене. Калині скажи, що як куля спряче мене, то нехай вибере собі іншого хлопця. Йому переказую мій празничний одяг, який є в скрині у мами.

— Добре, перекажу. Бувай здоров. Під кулі не дуже пхайся.

Товариші подали собі руки. Кулявий відійшов, Корбуляк дальше сидів на скалі. Думав, чи таки не скочити би на хвилю до мами і до Калини. Коли так сидів і думав, та не міг рішитися, почув далі за кущами, де ішов плай, людські голоси. Один грубий мужеський голос, що говорив приказуючо. Другий голос був плаксивий, благальний жіночий. Цікавий, що там таке, Гнат встав і скрадаючися поза кущами, став підкрадатися до місця, з котрого доходили до нього голоси тої, неначе сварки.

— Ратунку! — залунав жіночий голос.

Гнат подався скорше вперед. Пару кроків московський салдат, викрикуючи якоюсь, Гнатови незрозумілою мовою, тягнув за собою дівчину. Рушниця Гната гукнула. Салдат пустив руку дівчини і вхопився за груди, неначе би хотів з них вирвати щось. Захитався і впав. Гнат приступив до блідої дівчини, що дрожала як в горячці. Взяв її за руку і завів аж до хати. Відходячи від неї, сказав:

— До сеї пори я тебе лиш баламутив, Калино.

Тепер, як не згину, поберемося.

— Чомуж ти мав би згинути? — дівчина спитала. — В тих горах Москалі не знайдуть тебе. Вони не будуть тут вікувати. Виженуть їх, або вони підуть собі самі, і ти будеш безпечний.

— Москалі не спіймають мене. Того я не боюся. Та я не лишаюся в тих горах. Я вже розпочав з Москалями війну, бо одного вже вбив. Тепер іду до нашого війська, до наших Стрільців. Там вже є неодин Гуцул. Не відмовляй мене, бо се тобі нічого не поможе.

Поцілувалися і Гнат пішов до своєї старенької мами. Сказав їй, що сталося.

Скоро сказав, що сталося, мама крикнула:

— І ти ще тут, не за ріками і за горами?!

Прискочила до нього, обійняла, поцілувала і випхала за двері, кажучи:

— Втікай!

(Далі буде).

Взагалі в життю середня дорога найкраща дорога, та в мистецтві, в науці й взагалі в духовній діяльності середня дорога ні до чого, крім передчасної могили, не доводить.
(Т. Шевченко).

Одна хвилина повного щастя заступає, кажуть, безконечні роки найтяжчих терпінь.
(Т. Шевченко).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КОМПРОМІТАЦІЯ ПОЛЬЩІ.

Ціла наша українська еміграція в Америці взагалі, а в Дітройті зосібна, мала чималу сензацію, а притім повне вдоволення і радість, коли довідалася з донесень преси („Свобода", 21 січня 1932) про остаточний вислід слідства американського уряду в справі неправного арештування і побиття ляцькими жовнірами в часі т. зв. „пацифікації" українського населення в Галичині тутешнього українсько-американського громадянина п. Юстина Федоришина. Кождий з нас лекше відітхнув, коли вичитав з донесення секретаріяту для закордонних справ у Вашингтоні, що польський уряд нарешті отверто признався до неправного і брутального поступку з огляду на американського горожанина п. Федоришина та заплатив йому відшкодування за заподіяний неправний арешт і чинну зневагу.

Справа арешту і побиття п. Федоришина наробила була — як відомо — богато коментарів та розголосу не лише в нашій, але і в світовій, а особливо з американській пресі, котра від самого початку час до часу подавала до прилюдного відома головні факти про перебіг тої дуже немилої для Польщі справи, а також про т. зв. „пацифікацію" спокійного українського населення на Західній Україні в осени 1930 р.

Подробиць тої справи не будемо повторяти, бо всі вони нам дуже добре відомі, але мусимо ще раз повернутись до неї, бо справа така, як неправне арештування, а до того й побиття чужого горожанина в чужій державі, було нераз — як відомо — причиною дуже поважних комплікацій між інтересованими державами, які нераз загрожували майже війною. Тому й для нас вислід справи п. Федоришина не повинен бути байдужний і з тої справи повинні ми навчитися, яким способом шануючий себе і свій нарід горожанин повинен доходити своїх горожанських прав.

Пригадаємо тут, що ціла та авантура міждержавного характеру розпочалася 9. жовтня 1930 р., коли ляцькі жовніри чи там бандити у військових одностроях, з наказу своєї зверхности переводили цілий ряд збройних нападів на безборонне населення Західної України (Галичини) і коли арештуючи і „пацифікуючи" також селян у Серниках, бобрецького повіта, побили і запроторили в тюрму між іншими й українсько-американського горожанина, п. Юстина Федоришина з Дітройту, який під той час знаходився якраз там, у своїмріднім селі.

Вже в половині жовтня 1930 р. справа арештування і побиття п. Федорищина завдяки його особистій інтервенції перейшла в стадію урядового слідства, найперше через американську амбасаду у Варшаві, яка уможливила п. Федоришиному видобутися з польського пекла до Америки, а відтак через американський секретаріят для закордонних справ у Вашингтоні, котрий не на жарт взяв за лоб польський уряд і приневолив Польщу дати п. Федоришиному повну моральну і матеріяльну сатисфакцію за заподіяну йому зневагу.

Не потребуємо пригадувати, як польський уряд, польська преса, а особливо польська амбасада у Вашингтоні старалися всякими способами цілу ту, дуже немилу для себе справу, перекрутити та затушувати, щоб — як то кажуть — і вовк був ситий і коза ціла. Посипалися з польського боку всілякі „півурядові" й „урядові" коментарі не лиш проти п. Федорищина, але й проти всього українського населення в Галичині, про видумані „бунти", „змови" і т. п.; а те все в тій цили, щоб хоч трохи ослабити величезне враження, яке викликане було в цілім світі неправним арештуванням і побиттям польськими жовнірами американського горожанина.

Кінець-кінців польський уряд, не можучи ніяк викрутитися соломою від пороблених йому закидів безправства і брутальности, був приневолений виразно на письмі перепросити п. Федерошина за заподіяну йому кривду та ще й повернути шкоду в сумі $4,000.

Тим чином польський уряд недвозначно сам мусів признатися, що т. зв. „пацифікація" українського населення в Галичині відбулась без доходжень, без слідства, без суду, неправно і несправедливо, та що взагалі „пацифікація" Українців в Польщі була і є актом нечуваної самоволі опричників Пілсудського. Таке признання має для нас більше значіння на арені міжнародньої політики, ніж цілі стоси телеграм та зажалень до Ліги Націй і т. і.

Для нас інтересне є також, як саме польський уряд боронився проти закидів американського уряду в справі арештуваня і побиття п. Федоришина. В тім напрямку довідуємося, що оборона польського уряду опиралася на кількох прямо видуманих підозріннях, які цей уряд старався представити як довершені „факти". Треба подивляти політичну незрілість польських „дипльоматів", коли вони навіть не були всилі догадатись, як того роду закиди прямо компромітують ославлену польську політичну „дойжалосьць". Так приміром, був закид, і то на першім місци, — що п. Федоришин робив заходи, щоби купити собі кусник ґрунту в старім краю, а щоб обминути правні формальности, яких доповнення вимагається від чужинців, п. Федоришин — кажеться — „укривав свою американську національність". Поминувши те, що закид в данім випадку неправдивий, він понижує гідність кождого чесного американського горожанина тай зневажає й саму Америку. Бо котрий американський горожанин бувби такий підлий, щоби будучи в Польщі, або навіть маючи на думці купувати там землю, соромився свого американського горожанства чи національности? Така думка може виродитися тільки в дурній, ляцькій голові.

Інші викрути польського уряду меншої ваги, але всеж таки такі дурні, що гріх був би, щоб про них не згадати. І так, приміром, був закид, що п. Федерошин займався політичною діяльністю і мав звязки з якимсь (але не сказано з котрим і яким?) членом тайного саботажного товариства і тому якраз відбулася „ревізія" в його домі в Серниках. А дальше, що п. Федоришин „образив" арештуючих його вояків та що не польські вояки, але можливо хтось інший побив п. Федоришина в часі якоїсь бійки в селі і т. п. А найпарадніший закид, це те, що п. Федоришин не робив зажалення перед польським капітаном Познанським. — Очевидно, що того роду закиди, нічим не доказані ні виправдані, не могли мати впливу на справедливе вирішення справи американським урядом, а до того сильно скомпромітували польський уряд в очах культурного світа.

Для нас з цілої тої події повинна бути добра наука, щоб ми, як горожани американської землі, в подібних випадках скоро, гідно, достойно й рішучо обороняли свої горожанські права і горожанську честь, коли хто з нас знайдеться на території іншої держави і коли там стрінеться з якимнебудь безправством або зневагою, особливо в Польщі, де поняття чести, правности й леґальности не має ніякого значіння. П. Федоришин умів скоро, достойно, гідно й чесно, але й рішучо обстояти за своїми горожанськими правами і тому осягнув повну сатисфакцію не лиш особисто для себе, але й для загалу Українців як тут так і в старім краю.

З Дітройт, Міш.

ЛИСТ ЯПОНСЬКОГО ҐЕНЕРАЛА ДО ВІДЕНКИ.

Якась Віденка була великою приятелькою Японії, тому дуже зраділа на вістку про побіду Японців над російськими військами в 1905 р. Вислала з тієї нагоди листа до японського ґенерала Ноґі. Ґратулювала йому з нагоди побіди та просила, щоби прислав їй якийсь талізман.

Ґенерал Ноґі, хоч занятий війною, знайшов час, щоби відповісти Віденці. Тепер той лист помістили віденські часописи:

„Люба Пані!

Вашого листа я одержав і перечитав з великим зацікавленням. Дякую за бажання. Велика битва біля Мукдену, що скінчилася для нас успішно, не позволила мені негайно відповісти Вам... Ви мене просили, щоби я прислав Вам якийсь талізман. Вкінці я знайшов його для Вас... Це Індо-Міо, буддійський бог, що проганяє лихі демони. Долучую теж кілька японських марок. Не знаю, чи будуть для Вас цікаві. Ще раз дякую щиро за бажання й остаюся щиро прихильний для Вас, ґенерал барон М. Ноґі".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОФАЛО, Н. Й.

В справі ювилею міста.

В ч. 58 „Свободи" з дня 11 березня поміщено звіт Українського комітету ювилею міста Бофало, підписаний п. Безручком. Заявляю як секретар ширших зборів і Комітету, що цей звіт подано без мого відома.

Разом з тим подаю, що правним репрезентантом від Українців до Комітету Ювилею Міста є гром. Т. Ленський, назначений міською радою. На зборах дня 21 лютого одобрено 3 членів протестаційного комітету і дібрано 6 членів з тим, що гром. Ленський має бути головою і посередником. Та на зборах комітетових дня 29 лютого вибрано головою трома голосами о. Жука.

Проти цього вибору запротестували народні орґанізації. Протест вислано від Тов. ім. Франка, від 299 У. Н. Союза, Укр. прав. церкви, Горожанського Клюбу, Сестрицтва св. Ольги, Тов. Укр. Нац. Танків, Товариства Скавтів і Хору „Бандурист".

Оті протести представив я писемно на зборах дня 7 березня. По тім о. Жук зрезиґнував з головства, а я з секретарства. Рішено скликати нові збори на день 20 березня в цили вибору постійного комітету та признання п. Ленського як репрезентанта Українців, назначеного міською радою.

Е. Тимкевич.

———o———

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Свято Вашинґтона і протест проти польських звірств на Західній Україні.

Старанням Тов. ім. Ю. Головінського, відділ ОДВУ, ч. 16, відбулося величне торжество в неділю, 28 лютого с. р., в галі Української Православної Церкви. Свято було поділене на дві частини. Перша була присвячена памяти 200-літніх уродин Юрія Вашинґтона. Друга частина була призначена для протесту проти звірств Поляків над Українцями на Західній Україні під окупацією Польщі.

В першу частину свята входили співи, соля, дуети, виголошування патріотичних промов і деклямацій про Вашинґтона. Співи: — „Присяга", дует, Анастасія Ремінник і Марія Вецал; сопрани і Анастасія Кінаш і Марія Паньків, альти. „Ох, коби мені вернутись до старої Вірджінії" — дует: Анна Басан, сопран, Каролина Басан, альт. „Америко, люблю Тебе", сопранове сольо виконала Анна Камфонік. „Гом, світ Гом", сопранове сольо, Антонина Заходнік, при супроводі хору Укранського Дівочого Клюбу. Промовляли: Анна Шаравара: „Чому ми святкуємо це свято"? — Марія Паньків виголосила „Напис на монументі Вашингтона в Монт Вернон". — Марія Сусла деклямувала з чуттям: „Я Американка". — Анна Басан виголосила „Юрій Вашингтон як провідник".

Про цю частину свята можна сказати, що вона була добірно підібрана й похвально виконана. Промови та деклямації були дуже добре виголошені. Як солістки так і хор Дівочого Клюбу гарно вивязалися з пісень. Особливо дуже гарно виспівано пісню „Діксі". Взагалі Дівочому Клюбови треба признати заслужене признання за тяжкий труд у виконанню першої частини свята.

Друга частина свята була більше вічева. В тій частині хор „Боян", що при Українській Православній Церкві, відспівав добре отсі пісні: — „Понад полем смерть іде", „Далека ти, а близька нам", „Не здавить ворог нас", „Ми сини могутньої країни". Хор „Боян" добре зорганізований і добре вишколений, складається зповерх 50 хористів, хлопців і дівчат української молоді.

Дуже влучну поему „Угодовцям", віддеклямував гром. Михайло Чагарин, голова О. Д. В. У., ч. 16. Він також відкривав і закінчував це свято, як голова ОДВУ. В екзекутиві були: Дмитро Лукеник, зас. гол., Іван Паньків, кас., Петро Гук, фін. секр. Григорій Кічак, рек. секретар. Гром. Григорій Кічак виголошував святочну програму.

Головною точкою цеї частини свята була промова адвоката п. Теодора Свистуна з Филаделфії, Па., й відчитання протестаційних резолюцій. Промова ця почалася слідуючим вступом: „Вільний дух Вашинґтона й визволення України". Зміст цієї промови був складно розділений на часті, а кожна частина виявляла повноту своєї цілости. Грімко звеніла бесіда, проста, зрозуміла й переконуюча для слухачів. Шановний бесідник говорив тільки слова правди про велику руїну українського народа, говорив про його ворогів-гнобителів, говорив і про тих, що пішли на службу до ворогів українського народа й помагають ворогам катувати своїх рідних братів.

Промова тревала більш як годину. Одначе для слухаючих ця промова була неначе пересуванням живих картин, великих і важних подій, котрі переживав і переживає український нарід. Закінчуючи промову, п. адв. Т. Свистун вказав дорогу до змагань за визволення слідуючими словами: „Наше народне гасло повинно бути: зеднання, освіта й праця, якнайменше пустої балаканини і роздорів, а якнайбільше щирої праці та самопожертви, незломна віра й надія на власні сили, бо ніхто не здобуде нам волі, лише ми самі, сам український нарід здобуде й закріпить своєю кровю вільну Соборну Українську Державу".

Відтак п. Свистун прочитав протестаційні резолюції. На внесення гром. Івана Кравчука з Кромптон, Р. Ай., піддержане гром. Андрієм Швецем, резолюції ухвалено однодушно присутніми учасниками свята. Ці резолюції вислано до секретаря стейту п. Г. Стимсона у Вашинтон, Д. К., і до секретаря Ліґи Націй, п. Е. Друмонда у Женеві.

Опісля переведено збірку на визвольні змагання і на покриття коштів свята. Збіркою занималися: Микола Вецал, Марія Бардачевська, Василь Кучерявка, Текля Паньків, Мартин Проборівський, Марія Кінаш, Яким Шаравара і Наталка Камфонік. Жертви зложили слідуючі: по $1: І. Паньків, Ю. Шелест, І. Затонський, М. Чагарин, Г. Кічак, А. Борис, А. Кондрат, О. Рогожинський, В. Кучерявка, Д. Лукеник, М. Бардачевський, П. Гук, Я. Семчук, Й. Чагарин, В. Бурак, Д. Піжинський, О. Чубай, П. Коцюба, П. Клекот, М. Шелест і о. В. Каськів; по 50 ц.: М. Вецал, А. Швець, М. Карась, Наталка Камфонік, В. Федоровович, С. Бардачевський, І. Рапко, М. Кінаш, Г. Болюх, І. Кравчук, І. Рудик, Т. Лаба, М. Підгородецький, Г. Лучка, Я. Шаравара, І. Тепер, М. Савка, Й. Кава, Й. Бойко; по 25 ц.: С. Рогожин, С. Ґурбіль, П. Стойко, І. Назарик, В. Козак і Анна Пророчок. Дрібними датками зібрано $11.65. Разом $43.65.

Приготовленням програми свята й переведенням її зайнявся вже сивий і старий робітник на народному ґрунті, о. прот. Володимир Каськів. Він є заразом учителем і керманичем хору „Боян". Приємно було дивитись на вислід його праці в орґанізаціях клюбів дівочих та при Рідній Школі. Все те виглядає карне, серіозне й віддане праці. І не дивно, бо тяжка праця о. В. Каськова, як священика, учителя й порадника, дає свої висліди. Треба було подивляти енерґію отого сивого священика, як він усім заряджує й усьому дає почин. Він був живчиком цілого свята і, як можна догадуватись, цілого громадського життя. Варта булоб порадити декотрим священикам, які кажуть, що в нас не можливо ніякої роботи провадити між нашими людьми, бо вони дуже розполітиковані, — піти до Вунсакет, Р. Ай., і побачити актуальну працю священика при українській православній церкві. Так, о. Каськів може бути приміром для тих всіх лінюхів і непотрібів, котрі тільки крокодилячі сльози виливають, а ніякої праці не роблять.

Вкінці треба згадати і це, що по закінченню свята п. адв. Т. Свистун, відповідав на всі запити, поставлені громадянами, які принесли гарну, моральну користь для Орґанізації Державного Відродження України.

Учасник Свята.

ВІД ЗМІЯ ДО ВІСІМНАЦЯТИРАМЕННОЇ ЗВІЗДИ.

Прапором Китаю за цісарства був синій змій з червоною кулею на жовтім полі. Коли впало китайське цісарство та настала република, приняли новий прапор: вісімнацятьраменну звізду на пятьбарвнім полі.

Тих вісімнацять роґів звізди це вісімнацять китайських провінцій (яких по правді є 19); а пять барв, це пять головних релігій населення.

Південні провінції мають у більшости неврожайну землю; навпаки, околиці Шанґгаю та Тієнціну, головнож околиці Жовтої ріки (Гоан-го) є врожайні. Також береги Ян-це-кіяну, яку то ріку старі місіонарі називали Синьою рікою є богаті. Вже середньовічний подорожник, Італієць Марко Польо, пише, що тою рікою плаває більше кораблів ніж на ріках і морях християнського світа.

Обі ті ріки разом із північною частю Пеі-го лучить цісарський канал, довгий майже тисячу миль. Будували той канал, уже в 7-мім столітті по Христі, та покінчили щойно в 13-тім столітті. Нині він дуже занедбаний.

Китай, як відомо, найбогатша в угля країна світа; його добувають головно в Шантунґу. Залізо доставляв Китай Европі вже в середньовічних часах. Рахуються з тим, що як вичерпаються апаси вугля Америці та Европі, прийде черга на Китай.

До своєї країни прийшли Китайці коло третього тисячеліття перед Христом із Заходу. Поселилися зпочатку на півночі; на південь посунулися щойно за славного цісаря Шіґоанті в 3-тім столітті перед Христом. У Китаю жили перед ними чотири племена первісного населення, з яких західні заплітали собі волосся в коси. З ними Китайці змішалися та витворили 5—6 племен, що ріжнилися між собою мовно й етноґрафічно, одначе злучені були політично.

К и т а й ц і малі ростом, схильні до товстіння. Худі бувають ті, що курять опій і голодують. Від завоювання держави північними Манджуями 1644 р. Китайці й собі стали аапускати коси по звичаю завойовників. Щойно революція 1912 року обтяла їм коси. Також після революції заборонено стародавній звичай обезображувати ноги спеціяльними черевиками. Відтепер жінки стали носити звичайну обуву.

Спеціяльністю Китайців є піжмовий запах. Китайці кажуть про чужинців (Европейців), що пахнуть вівцею.

Релігія є дуже ріжнородня. Найменше толерованими є мабуть християни, потім прикловники мудрців Конфуція та Ляо-Це, або татоісти, буддійці і магометанці. Державною релігією за цісарства був конфуціянізм; таоізм, фільософічно глибокий, здавався більшости Китайців мало практичним.

Християнство ширила в Китаю спершу нині вже пропавша секта несторіянців. Після них прийшли францішкани, які основали в 14. столітті архиепископство в Пекіні. Потім прийшов до Китаю у 1552 році Франц Ксаверський. Велике значіння зробили єзуїти в цісарському дворі. Їм поручили виладити мапи Китаю (1708—1718).

Спори францішканців і езуїтів скінчилися так, що сварливих черців прогнали з Китаю в 1724 р., а щойно в 1858 році після опієвої війни запевнили християнам у Китаю безпеку.

Нині має Китай і християнських ґенералів.

Арабські й перські купці занесли до Китаю магометанську релігію, до якої нині признається 25 міліонів Китайців, далеко більше ніж християн. Давно магометанців таксамо переслідували, як християн.

У Каіфуні, в провінції Го-нан, є кольонія Жидів, які після збурення Єрусалиму дісталися до Китаю. Зовнішнім виглядом і мовою вони вже Китайці, одначе держаться своєї гебрейської біблії, хоч уже її не розуміють.

Китайська мова, що складається з односкладових слів, найбільш поширена в світі. Говорить китайською мовою коло **пів міліярда людей.** Мова ця ділиться на діялекти, з яких мандаринський з 532 силяб (складів) є офіціяльний.

Китайське письмо є найбільш розвиненим родом образкового письма. Єдність китайського народу основується на цьому письмі. Приняли це письмо й інші народи, як нпр. Японці та Корейці, одначе читають його іншою мовою, хоч змисл тексту остається однаковий.

Кожне слово має свій знак.

Китайці приписують винахід письма цісареві Гоангімові в 2,500-му році перед Христом, або його урядникові Цен-Кгієві.

Це письмо, що повстало мабуть із образків пташачих стіп, усунуло старше письмо з 3,200-го року перед Христом, яке уложив цісар Фо-гі із „змієвих зубів". Іще старше було письмо вузлове, подібне до письма старих Перуанців.

Увесь матеріял китайського письма нараховує 30,000 знаків, одначе є словники, де їх є аж 100,000. Одначе й найбільші китайські вчені знають найбільше 9,000 знаків, а для звичайного інтеліґента вистарчить 6,000.

Спершу писали Китайці на вузьких бамбусових табличках, тому то писали згори наділ. До писання вживали лякової краски. Пізніше писали на шовку, а то в середновічних часах. Та ростинний і ганчірковий (зі шмат) папір винайшли Китайці ще в першім столітті після Христа. Від Китайців пізнали цей папір Араби, які занесли його виріб до Европи.

Китайці дуже шанують задрукований та записаний папір. Перед війною мали цілі товариства, що збирали такий папір по вулицях.

Друковання книжок знали Китайці вже за сінської династії в 6 столітті після Христа, одначе не вихіснували того винаходу. Щойно европейські місіонарі навчили Китайців друкувати в більшій скількости. При цьому Китайці люблять видавати великі твори. Славна енциклопедія Матуанліна нараховує 348 томів. Перед револющією було підручників для цісарських урядників 360 томів. Велика енциклопенія цісаря Кієн-люна з 17-го століття була обрахована на 163,000 томів, а видали їх 78,731.

Література була в Китайців усе у великому пошанівку, а письменника цінили вище ніж ґенерала. Тепер, коли сини небесного царства самі з собою воюють і ще й з Японцями, певно так не є. Знаємо з Китаю назвища: Чан-со-лін, Ву-пеі-фу, Чан-кай-шек і т. д., одначе не знаємо ніодного назвища живучого китайського письменника.

Консервативні Китайці давніше побоювалися, що залізничі насипи та телеґрафічні стовпи кидатимуть тіни на гроби їх предків. І мали рацію, бо тіни, що їх кидають ці уладження, привозять до Китаю ворожу армію й европейську зброю та муніцію, і дійсно є погубні.

ЗАПОВІТ СІЧОВИКА.

(Присвята товаришам У. Г. Армії)

Голубко! Завтра в бій піду.
Можливо, впаду в ньому...
Дасть Бог Тобі ясніші дні,
Віддайся щастю свому.
Одну сльозинку хоч зрони,
Скинь перстінь, що-сь носила,
На згадку його схорони
За стрільцем, що-сь любила.
Якби в могилі Ти мене
Знайшла на слави полі,
Не плач! Забудь, прошу Тебе!
Хоч побіч сліз і волі
На терновую могилу
Кущ калини посади
І за мною плакать, прошу,
В пізну нічку не ходи.

Митро Пасічник.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 372, повідомляє всіх членів і членниць, що місячний мітінґ відбудеться в пятницю, 18 березня, в год. 7.30 ввечір, в домі тов. Головки. Взивається всіх членів бути присутними на тім мітінґу, бо є важні справи до вирішення. Не явившийся член буде караний після статута. — В. Ярема, предс.; Гр. Орецький, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. Згода, від. 358, повідомляє своїх членниць, що місячні збори відбудуться в неділю, 20 березня, в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх прийти на означений час. — Б. Гричковська, предс.;

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в годині 2-гій пополудни, в гали де звичайно. Обовязково кождий член має бути присутний на мітінґу, бо є важні справи до вирішення, як місцеві так і Союзові. Буде присутний гол. предсідатель У. Н. Союза і дасть справоздання з річного засідання. Члени повинні прибути всі як один. Довгуючих членів взивається прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі не можуть платити своїх вкладок з причини безробіття, най прибудуть на мітінґ і внесуть просьбу о позичку до У. Н. Союза та в той спосіб вирівняють свої вкладки і затримають своє членство на будуче в тій тяжкій депресії. — Мих. Біндішевський, предс.; А. Маник, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. Вільна кУраїна, від. 139, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в годині 3-тій пополудни в укр. парафіяльній галі, 4950 Савт Павлина ул. Проситься всіх членів прибути точно в означений час і вирівнати свої залеглі вкладки, бо в противнім разі уряд Товариства поступить після статута і суспендує таких членів, котрі собі легковажуть. — Д. Ковшіль, предс.; В. Литопий, секр.; Д. Волошин, касієр.

КАРНЕҐІ, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 384, подає до відома, що мітінґ відбудеться 20 березня, в гали парафіяльній. Взивається членів явитись якнайчисленнїше, без огляду чи мають чим заплатити вкладку, чи ні, бо мається рішати дуже важна справа. Члени, котрі не можуть заплатити своєї вкладки, повинні прийти і внести просьбу до У. Н. Союза о позичку. Член, котрий довгує більше як три місяці, а не явиться на тім мітінґу, буде виключений, бо тепер кождий має нагоду вирівнати свої залеглости. Назарко Починок, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, зараз по Богослуженню, там де все. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Взивається тих членів, котрі були і є суспендовані, щоби прийшли на сей мітінґ, бо для них є спеціяльна пропозиция, з котрої можуть скористати і набути всі членські права, котрі вже утратили в У. Н. Союзі. Рівнож члени, котрі не можуть далі платити своїх вкладок, щоби прийшли на той мітінґ і подались о позичку до У. Н. Союзи, з котрої можуть скористати тільки ті, котрим така позичка абсолютно потрібна. — Уряд відділу.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, зараз по Сл. Божій, в гали парафіяльній. Проситься всіх членів явитись на той мітінґ, бо будуть важні справи до полагодження. Довгуючі члени хай вирівнають свої вкладки, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Члени, котрі потребують позички з У. Н. Союза, нехай зголосяться на сей мітінґ. Будемо приймати нових членів без оплати вступного до У. Н. Союза. — Іван Музика.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрія, від. 48, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в годині 2-гій пополудни, в Нагребецького, Норт Рівер ул. Контр. комісія має сконтролювати книжки в суботу ввечір, 19 березня. Кождий член обовязаний явитись на мітінґ. — Уряд.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 20 березня, в годині 1.30 пополудні, в гали церковній, 47 Говп вле. Взивається всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до вирішення, а довгуючих взивається вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Михалишин, предс., А. Боднарчук, кас., М. Табачук, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Сестр. Любов, від. 37, повідомляє свої місцеві і позамісцеві членниці, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в годині 2-гій пополудни, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх прийти, бо є важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії. Довгуючі мають прийти і вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані, а котра не може заплатити, має прийти і повідомити Сестрицтво. Проситься родичів, а зглядно матерей, котрі мають вже дорослі дівчата по 18 літ, щоби вписали їх на тім мітінґу до свого Сестрицтва і У. Н. Союза. На тім мітінґу будемо приймати без оплати вступного, тому є добра нагода вписатись в членниці. Не явившася на сей мітінґ членниця заплатить кару 50 ц., а урядничка 1 дол. — Анна Горін, предс.; Анаст. Отер, кас., Анна оГнега, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх членів, що збори місячні відбудуться 19 березня, в годині 8-мій ввечір точно, в гали під ч. 217 Іст 6-та вул. Всі члени мають принести свої вкладки до Бр. і У. Н. Союза. З новими членами і дітьми голоситься до секретаря. — Мих. Маркін, рек. секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 73, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в галі 1929 Вестмінстер ул., в год. 1-ій пополудни. На сей мітінґ повинні явитись всі урядники і члени, а всі довгуючі члени повинні явитись на тім мітінґу і вирівнати свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Мих. Свідер, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Сестр. Любов, від. 177, повідомляє своїх членів і членниць, що мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, точно в годині 1-ій пополудни, в укр. правосл. церковній гали, 45 Пілгім ул. Проситься місцевих і позамісцевих членів явитись на мітінґу, позаяк є багато важних справ до полагодження, котрих дальше не можна відкладати. — Ст. Е. Рекрут.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в годині 1-ій пополудни, в Юніон галі, ч. салі 4, другий поверх, на Норт Вайомінґ ул. Обовязком є всіх членів бути присутними на мітінґу, а головно ті, що залягають з місячними вкладками, мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — С. Глинянський, рек. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорожська Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що спеціяльний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, точно в годині 1-ій пополудни, в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Член, котрий довгує 2 місяці, буде суспендований. Не явившийся на мітінґ член буде караний після статута. Довгуючим членам, коли вони схочуть, Товариство постарається о позичку в У. Н. Союзі. — Стефан Верещак, секр., 115 Highland Ave.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. Усп. Пресв. Богородиці, від. 123, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, зараз по Сл. Божій, в кУр. Нар. Церковний Гали при Норт Мейн ул. Проситься всіх членів прийти на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свої вкладки, бо коли член не явиться і не заплатить, то буде суспендований. Проситься контр. комісія явитись на сей мітінґ. Члени, котрі бажають дістати позичку від У. Н. Союза, нехай прибудуть на мітінґ і подадуть своє імя до спису. — Григорій Мрикало, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома усім членам Бр. св. Георгія, від. 239, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го березня, точно в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін ул. На ті збори мають явитися усі місцеві і опзамісцеі члени, бо є важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих за себе і за дітей членів, щоби вирівнали сего місяця ті залеглости, бо коли сего не зроблять, то будуть суспендовані, бо братська каса більше за нікого не буде платити вкладок. Члени котрі не можуть платити вкладок, нехай прийдуть на мітінґу і внесуть просьбу до У. Н. Союза о позичку. — Микола Наконечний, предс.; І. Паращак, кас.; Н. Волос, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє своїх членів, що слідуючий мітінґ відбудеться 27 березня зараз по Богослуженню в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. Обовязком є кождого члена бути на тім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. — Микола Гуль, предс.; Іван Дацьків, секр.

Славний англійський парляментарний бесідник і драматург Шерідан уладжував раз у себе приняття. Після обіду жінки, згідно з місцевим звичаєм, пішли до дому. Тоді Шерідан спитав мужчин:

— А тепер, панове, призадумаймося, чи будемо пити як люди, чи хлепати як худоба?

— Самособою, що як люди — запримітив один із гостей трохи обиджений таким питанням.

— О, то славно! То ми могтимемо нині попити собі так, щоби аж утратити притомність, бо ніяка звірина на напється більше, ніж їй треба, — відповів Шерідан, який любив заглядати до чарки.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідний Край.

Справоздання комітету Злучених Громад Товариств і Січей з Листопадового Свята, яке відбулося 7-го листопада 1931 р.

Приходи:

З розпродажі тикетів	$217.50
З оголошень на програмі	40.00
Разом	$257.50

Розходи:

Саля на концерт	$60.00
Програма й тикети	37.25
Оголошення в „Свободі"	5.00
Соліст і пяніст	15.00
Орхестра	10.00
Два рази оголошення зборів в „Свободі"	6.00
Дрібні видатки	3.25
Разом	$126.50

Зіставлення:

Загальний прихід	$257.50
Загальний розхід	$126.50
Осталося	$131.00

Осталу суму вислано до Рідного Краю на інвалідів і сиріт по погибших українських жовнірах. Гроші вислано через Обеднання в двох ратах: раз $119.00, а другий раз $12.00. Разом $131.00.

За Комітет Злучених Громад, Товариств і Січей:

Дмитро Чорнюк, предс.; **Яким Шашковський**, кас.; **Олекса Шумський**, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На Рідну Школу.

Вислано через Обеднання $21.22, призначених на Рідну Школу. Гроші зібрано між односельчанами з села Залоцець, пов. Збórів, а саме: на весіллю у гром. Івана Мишки $12.67, а на хрестинах у гром. Кароля Сенька $8.55.

Олекса Тинецький.

БАЙОН, Н. ДЖ.

Коляда на Рідний Край.

Як кожного року, так і цього місцевий хор „Боян" при українській греко-католицькій парохії колядував на Рідний Край.

Коляду зложили слідуючі громадяни: І. Пасічник 3 дол.; по 2 дол.: А. Райтер, Н. Сеник; Н. Н. 1 дол. 45 цнт.; по 1 дол.: П. Борис, В. Мороз, М. Пахолок, М. Данько, В. Федорик, С. Кудрик, П. Кудрик, Г. Турчин, П. Задорецький, І. Кіт, М. Пасічник, П. Якимець, А. Басараб, І. Стахів, Н. Путас, В. Чибановський, Д. Лехник, І. Габрилович, М. Ферштей, П. Мартинів, С. Хандога; по 50 цнт.: Т. Польовий, В. Савран, Л. Гавазин, С. Липа, К. Гринік, М. Чмир, А. Клапко, К. Лабойчьа, Н. Бабак, Д. Липа, І. Готра, Г. Абрис, І. Кушнір, Н. Мороз; С. Щомак 55 цнт. Школярі заколядували 2 дол. Жертву зложили по 50 цнт.: П. Задорецький, И. Ошуст; по 25 цнт.: Г. Турчин, В. Могила, П. Мартинів, Г. Абрис. Разом 39 долярів, які вислано через Обеднання. На Рідну Школу призначено 19 долярів; на У.В.О. 10 дол. і на Просвіту 10 дол.

Н. Путас.

ГАРТФОРД, КОНН.

Коляда на Рідну Школу.

В Украинській Презвитерській Громаді зорганізувався квартет, до якого належать: Іван Мельничук, Іван Мотиль, Стела Молява й Анна Курко. Цей квартет заколядував на Рідну Школу $14, які вислано через Обеднання для Рідної Школи.

Проп. **Теодор Галенда.**

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Панна М. Хархан, К. Коніцька й М. Дачкович ходили на Різдвяні Свята з колядою. Вони заколядували 25 долярів на Рідну Школу. Гроші переслано до Краю через Обеднання.

САН ФРАНСІЗ, МО.

На Рідну Школу.

Брати й сестри з православної української парохії з Сен Клойз, Мо., прибули 24. січня б. р. з колядою та новорічними желаннями до п. Йосифа Ґреськова. Підчас забави шановні гості не забули за Рідний Край і зложили коляду на Рідну Школу.

Жертвували по $1: П. Лесів, М. Добромильський, В. Щуплик, М. Паращак, М. Кільчицький, В. Петришин, Т. Кондрат, Й. Ґреськів та І. Була, а І. Люнчиц пожертвував 25 ц.

Разом зібрано $9.25, які переслано через Обеднання до Рідного Краю.

І. Б.

БРУКЛИН, Н. Й.

На Рідну Школу.

Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 22 У. Н. С., на річних зборах 19. грудня 1931 р. ухвалило з товариської каси $15 на Рідну Школу в краю.

Члени зложили $7.50, а саме: по $1: Т. Чіп, І. Копт..., С. Заблоцький, І. Возний, М. Тумен (молодший), П. М...лицький, Г. Бардак; Н. Б... 50 ц.

Вислано через Обеднання $22.50.

М. Баглай.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(89)

Вепер блискавкою упав на землю й підставив ногу Арабови. Бейд промахнувся ножем і з розмахом полетів на землю. Поки він схопився на ноги, Вепер уже стояв перед ним. У руках Вепера блестів револьвер. Він встиг тепер його дістати до рук. Почалася знову боротьба, але боротьба внутрішня. Араб зразу не знав, що робити, але потім знову кинувся на свого противника. Гримнув стріл і Бейд повалився на землю.

Кілька разів поривався він знову стати на ноги, але сили кидали його і з хропінням він простягнувся на землі. За кілька хвилин Араб лежав бездушним трупом. Вепер почув, що за наметом наближаються до нього голоси людей. То Араби, стривожені стрілом, поспішали до намету. Вепер гнув на ліжко, але лейді Ґрейсток уже там не було. Вона підчас їх бійки встигла вискочити непомітно на двір і зникла в темноті. Сам Вепер опинився в лапці.

Тарзан блукав безцільно в джунглях і часто бавився своїм порожнім капшуком. Спочатку його спомини не йшли далі від того, що в цьому капшуку колись були блискучі камінці. Тимчасом його хворий мозок почав дуже поволі видужувати й Тарзан все більше пригадував події, звязані з капшуком. Він навіть одного разу пригадав бійку біля якоїсь ферми ріжних людей. Пригадав свою втечу звідти й шматки якогось жовтого металу.

Поволі почав пригадувати все більше та більше окремі випадки зі своєї минувшини, але вони не були ще звязані в певну систему, а лише переходили в його мозку як окремі епізоди, не звязані нічим між собою. Почав він пригадувати передовсім своє дитинство. Йому привиджувалася нераз картина, як молодий хлопець танцює з волохатими малпами. Одного разу пригадав „її", але не міг пригадати, яке „вона" відношення мала до нього.